

SUMMARY

Kravchenko Igor, Shulga Ilya. Technical and tactical training of football players 15-16 years old in the preparatory period of the annual training cycle.

Technical and tactical training is a process aimed at mastering the technical and tactical skills of various football techniques, established in special, competitive conditions. Technical and tactical skills are achieved only as a result of long-term targeted systematic training. Comprehensive technical training is the basis for implementing tactical processes. The higher the technique of the players, the more successfully they will be able to solve tactical tasks, the higher the tactical skill of the team in general. The program of training classes was supplemented to improve the technical and tactical training of football players aged 15-16. The effectiveness of special physical exercises for technical and tactical training of 15-16-year-old football players in the preparatory period of the annual training cycle was determined. Comparing the data on the level of technical preparation obtained at the beginning of the study and at the end between the groups according to the Student's criterion, it is possible to draw a conclusion about the homogeneity of EG and CG according to the test indicators at the beginning and a statistically significant difference at the end of the study (EG - at $p < 0.01$, for KG - at $p < 0.05$). A comparative analysis of the technical and tactical preparedness of EG shows positive dynamics. In particular, in EG, the percentage of attacking actions increased by 16%, the percentage of defensive actions decreased by 16%. In CG, the dynamics of the effectiveness of attacking actions increased by 9%, and the dynamics of the effectiveness of defensive actions decreased by 9% as well. This fact allows us to emphasize the effectiveness of special physical exercises for the technical and tactical preparation of football players at the stage of specialized basic training.

Key words: technical and tactical training, football players 15-16 years old, preparatory period, annual training cycle.

УДК 378.011.3-051:811]:37.015.3:159.923.2

Юлія Стрижак

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ORCID ID 0000-0002-7289-7211

DOI 10.24139/2312-5993/2022.07-08/290-302

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА ОСНОВІ ВПРОВАДЖЕННЯ СПЕЦКУРСУ «САМОРЕГУЛЯЦІЯ ЯК ОСНОВА УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ»

У дослідженні схарактеризовано сутність формування студентами механізмів усвідомлення та фіксації своїх внутрішніх змін і прагнень до саморегуляції педагогічної діяльності на основі впровадження спецкурсу «Саморегуляція як основа успішної професійної діяльності вчителя іноземних мов».

З'ясовано, що глобальні зміни, що відбуваються в суспільстві, потребують істотних змін у системі освіти, перегляду принципів її організації, форм і методів навчально-виховного процесу, зокрема розробки і впровадження сучасних освітніх програм навчання.

Ключові слова: саморегуляція; спецкурс, навчальний процес, професійна діяльність, підготовка майбутнього фахівця, уміння та навички.

Постановка проблеми. Радикальні зміни в системі освіти України не вимагають кардинально нових рішень цілої низки проблем стосовно підготовки педагогічних кадрів у вищих навчальних закладах. Вищі освітні педагогічні заклади повинні вирішувати практичні завдання підготовки емоційно-стійкого, висококваліфікованого фахівця, здатного до творчості, рефлексії своєї діяльності, саморегуляції, самостійної роботи, для якого характерна готовність до безперервного самовдосконалення. Саме такий педагог зможе забезпечити оптимальний розвиток у дитини іншомовної компетентності, студента у вищому навчальному закладі та відповідно матиме більше можливостей і перспектив на ринку праці.

Разом з тим, аналіз наукових розвідок доводить, що майже всі дослідження присвячені вивченню проблем організації професійного самовдосконалення майбутніх фахівців.

У науковій літературі відсутні системні дослідження особливостей та педагогічних умов особистісного самовдосконалення майбутніх педагогів іноземних мов. Проте, цей аспект розвитку особистості майбутніх педагогів повинен посідати провідне місце, оскільки він пов'язаний з процесами організації та стимулювання самовдосконалення особистості, якій держава доручає виховувати майбутнє покоління – її громадян.

Аналіз актуальних досліджень. Проблемою підготовки майбутніх учителів іноземної мови займалось чимало вітчизняних і зарубіжних науковців. Зокрема, розвитку теорії і практики іншомовної освіти та підготовки майбутніх учителів іноземних мов присвячено наукові розвідки В. Андрієвської, В. Аракіна, Б. Беляєва, С. Ніколаєвої, Є. Пасова, С. Камінські (S. Kaminsky), Д. Подел (D. Podell). І. Зимня займалась вивченням психології навчання іноземних мов у школі. Сучасні технології професійної підготовки вчителя іноземної мови досліджували В.Кузовлев, В.Карташова, Е.Пасов, І.Москальова та інші.

Розробкою проблеми саморегуляції поведінки особистості займалися вчені, які досліджували: окремі її прояви в різних видах діяльності – О. Конопкін, Г. Нікіфоров, А. Осніцький, І.Трофімова та ін.; моральний розвиток особистості на різних вікових етапах – Л. Божович, І. Дубровіна, В. Мухіна, І. Кон, І. Чеснокова та ін; моральну стійкість особистості –В. Чудновський; проблему саморегуляції в дослідженнях рефлексії – І. Бех, В. Давидов, А. Зак, Б. Зейгарник, К. Поливанова та ін.; моральний вчинок як основу саморегуляції – І. Бех, М. Савчин,

С. Рубінштейн, В. Татенко, В. Ядов, П. Якобсон та ін., впливу саморегуляційних процесів на формування педагогічного такту – Т. Бондаревська, Д. Самуйленков, І. Синиця, особливостей вияву саморегуляції вчителя під час взаємодії суб'єктів системи «учитель-учень» – Н. Анікеєва, Н. Гордін, Н. Дьоміна, Я. Коломінський та ін., формування навичок саморегуляції вчителя як аспекту самопізнання у процесі педагогічної діяльності – Н. Кузьміна, В. Миндикану, Д. Ніколенко, В. Сластьонін, О. Щербаков.

Спираючись на наукові розвідки (К. Абульханова-Славська, В. Андреев, Г. Цветкова, Г. Пономарьова), ми дійшли висновку, що активізація особистісного саморозвитку та самовдосконалення студента в освітньому процесі вищого навчального закладу буде найбільш успішною за умови актуалізації педагогами для студента діяльності саморозвитку та самовдосконалення в процесі навчання спеціального курсу.

Мета статті – шляхом аналізу проблеми дослідження розкрити сутність формування студентами механізмів усвідомлення та фіксації своїх внутрішніх змін і прагнень до саморегуляції педагогічної діяльності на основі впровадження спецкурсу «Саморегуляція як основа успішної професійної діяльності вчителя іноземних мов».

Виклад основного матеріалу. Спецкурс «Саморегуляція як основа успішної професійної діяльності вчителя іноземних мов» вирішує проблему підготовки емоційно-стійкого, висококваліфікованого фахівця, здатного до творчості, рефлексії своєї діяльності, саморегуляції, самостійної роботи, для якого характерна готовність до самовдосконалення. Саме такий педагог зможе забезпечити оптимальний розвиток у дитини іншомовної компетентності, студента у вищому навчальному закладі та відповідно матиме більше можливостей і перспектив на ринку праці.

Спецкурс займає провідне місце у системі фахової підготовки майбутнього педагога іноземної мови під час навчання у вищому навчальному педагогічному закладі, в межах якого здійснюється створення програми особистісного самовдосконалення; моделювання умов, ситуацій, які сприяють процесу особистісного самовдосконалення студентів; надання необхідної наукової та методичної допомоги; створення умов для самодіагностики.

Даний спецкурс виконує дещо особливу функцію в структурі дисциплін циклу професійної та практичної підготовки, оскільки основною його метою є виховання готовності майбутніх педагогів до

особистісного самовдосконалення у системі вищої школи та у процесі професійної діяльності. Проведення занять у межах даного спецкурсу передбачає активну самотійну і відповідальну позицію студентів, необхідну для успішного вирішення педагогічних завдань.

Мета спецкурсу «Саморегуляція як основа успішної професійної діяльності вчителя іноземних мов» – виховання у студентів мотивації процесу особистісного самовдосконалення.

Оскільки основною функцією спецкурсу є доповнювальний зміст навчальної програми державного освітнього компонента, тому її забезпечення має спиратися на виконання таких завдань:

- розширення й поглиблення знань у сфері особистісного самовдосконалення;

- вироблення необхідних умінь самоосвітньої та саморегулюючої діяльності майбутніх педагогів іноземної мови під час навчання у вищому навчальному педагогічному закладі;

- ознайомлення з технікою самомоніторингу, самокоригування, саморегуляції, самоконтролю, самооцінювання та самоорганізації діяльності;

- розширення самосвідомості, дослідження індивідуальних особливостей самооцінки, виховання позитивної адекватної самооцінки;

- розвиток здібностей планування майбутнього через корекцію впевненості у собі, у досягненні поставленої мети, усвідомлення ціннісно- змістовної сфери;

- вибудовування можливих варіантів професійного майбутнього, корекція життєвої стратегії засобом конструктивно-пізнавальної діяльності;

- складання індивідуального плану самовдосконалення та розробка програми його реалізації.

Засвоєння студентами знань під час вивчення спецкурсу спрямовані на оволодіння: сутнісних ознак, складових, психологічних механізмів, форм, методів, етапів, змісту та особливостей провідних форм особистісного самовдосконалення педагога іноземної мови.

На основі зазначених знань розвиваються уміння застосовувати методи та прийоми саморегуляції, самокоригування, самомоніторингу, самоконтролю, самооцінювання та самоорганізації під час навчання у вищому навчальному педагогічному закладі.

Система знань і умінь, що освоюються студентами у межах спецкурсу включає теоретико-методологічні аспекти, що розкривають специфіку особистісного самовдосконалення майбутнього вчителя іноземної мови, допомагає студентам визначити роль і значущість особистісного самовдосконалення в майбутній професійній діяльності, розвиває уміння організації процесів власного самовиховання та самонавчання, та організації процесів самовиховання та самонавчання дітей.

Лекції спецкурсу передбачають огляд теоретичних питань, що актуалізують цілісне розуміння ключових аспектів особистісного самовдосконалення. На практичних заняттях студентами відпрацьовуються уміння саморозвитку, самонавчання та самовиховання. Під час самостійної роботи реалізується методика самоконтролю процесу особистісного самовдосконалення і визначаються рівні самосвітньої та самовиховної діяльності. Підсумковою заліковою роботою є захист розробленої індивідуальної програми особистісного саморегулювання (Литовченко, 2002).

Після закінчення спецкурсу студент повинен знати: методологічні основи особистісного саморегулювання; етапи, механізми, структуру особистісного самовдосконалення; умови і способи здійснення особистісного самовдосконалення; методи і форми оцінки і розвитку особистісно значущих якостей.

Після закінчення спецкурсу студент повинен уміти: розвивати особистісні якості, необхідні вчителю іноземної мови; проводити самодіагностику щодо виявлення власних можливостей і недоліків; здійснювати самодіагностику для отримання нових відомостей про власне самовдосконалення; володіти способами самопізнання, самовизначення, самоврядування, самоосвіти, саморегуляції; методами і способами аналізу і оцінки власної педагогічної діяльності.

Реалізація програми спецкурсу передбачає наступні етапи: проведення попередньої діагностики для виявлення актуального рівня розвитку готовності до особистісного самовдосконалення у студентів, за результатами якої визначається і обґрунтовується зміст програми особистісного саморегулювання; організації циклу лекційних, практичних занять, самостійної роботи студентів, які передбачають висвітлення питань сутності, змісту, структури особистісного самовдосконалення, ознайомлення студентів із прийомами, формами видами самоосвітньої, самовиховної, саморозвивальної діяльності; кінцева діагностика, контроль

результатів і об'єктивна оцінка нових можливостей подальшого особистісного самовдосконалення.

Аналіз результатів кінцевої діагностики наприкінці спецкурсу дозволяє зробити висновки щодо позитивних змін в особистості студентів, зокрема:

- підвищився рівень поведінкової та емоційної мобільності, гнучкості, студенти проявляють прагнення до пошуку ситуацій досягнення успіху, отримують задоволення від вирішення цікавих завдань, проявляють впевненість в успішному вирішенні проблем, готовність взяти на себе відповідальність, рішучість у невизначених ситуаціях, наполегливість при здоланні труднощів. Підвищився рівень суб'єктивного контролю у досягненнях, інтенсивно простежується схильність вважати, що більшість досягнень у житті залежить від самого себе і є результатом власного самовдосконалення; ініціативність, бажання у складних ситуаціях приймати самостійні рішення, можливість відстоювати власну думку, наполегливість у діяльності;

- підвищилася соціальна толерантність, ціннісне ставлення до власної особистості та особистості іншої людини, визнання права людини на вільне висловлення поглядів і цінностей;

- простежується наявність стійких світоглядних установок, здатність встановлювати зв'язки між усвідомленою метою вчинку, його мотивами та засобами досягнення; потреба у інформації духовного характеру, здатність до її пошуку, сформовані мотиви саморозвитку, самореалізації, наявність потреби у духовному спілкуванні, культурна спрямованість власної позиції у суспільстві;

- підвищився рівень вольової саморегуляції поведінки, установки на моральні норми суспільства; простежується висока вимогливість до себе; здатність до самопізнання та культурної самоосвіти; високий рівень особистісної активності в самоорганізації і саморегуляції, здатність до рефлексії; активізація творчого ставлення до навколишньої дійсності, самостійність рішень та цілеспрямованість дій; персональні принципи соціально відповідальної поведінки, критичне ставлення до власних вчинків; високий рівень особистісної активності в самоорганізації і саморегуляції соціальної поведінки і професійної діяльності, здібність до самоконтролю і самокорекції.

Професійна підготовка майбутнього вчителя іноземної мови покликана забезпечити розвиток світогляду майбутнього фахівця, який володіє знаннями як фундаментального, так і прикладного

характеру, є носієм загальнолюдських цінностей та норм; з належним рівнем моральної культури, професійно-особистісних якостей, необхідних для успішної діяльності; здатного самостійно орієнтуватися в нестандартних ситуаціях та самостійно розв'язувати конкретні проблеми (Северіна, 2008).

У процесі навчання студентів традиційно переважає теоретична частина та недостатньо розвинута практична складова. Найбільш поширена методика викладання дисциплін психологічного та соціально-педагогічного циклу складається, в основному, з класичних лекцій, семінарів, заліків, контрольних робіт, екзаменів. Серйозними недоліками викладання є зайвий академізм, формалізм, відірваність від наявного у студентів досвіду. Усунути їх, на нашу думку, може спецкурс як важлива форма навчання студентів.

Спецкурс — це курс, що вивчається студентами на старших курсах з метою оволодіння вузькоспеціалізованими, новітніми знаннями з певної науки, формування актуальних для певної спеціалізації умінь і навичок. У процесі проведення вступної лекції розглядаються мета і завдання спецкурсу, подається список літератури з основної проблеми, характеристика основних напрямів, шкіл, концепцій, визначається наукове і навчальне значення спецкурсу.

У зв'язку з тим, що спецкурс «Саморегуляція як основа успішної професійної діяльності вчителя іноземних мов» не запланований навчальним планом, ускладнюється реальне співробітництво та взаємодія викладачів зі студентами, досягнення високої комунікативності, включеності кожного студента в навчальний процес, розвиток творчих здібностей, вироблення умінь і, відповідно, професійнопедагогічної культури загалом. Однак сучасна освіта вимагає від студентів не тільки знань основних понять, набуття певних умінь, навичок, але й розвитку педагогічних здібностей, сформованості творчої позиції, наявності власної точки зору на матеріал, що вивчається. Тому, якщо організувати навчання так, щоб студенти кожний раз відкривали щось нове, невідоме для них, зростатиме їх зацікавленість в навчанні, розв'язуватимуться проблеми з мотивацією, будуть досягнуті освітні цілі.

У традиційній практиці викладач значну частину заняття пояснює, ілюструє, опитує, дає завдання за зразком і дуже мало часу відводить на активізацію пізнавальної діяльності студентів. Значну допомогу в організації процесу навчання можуть надати лекції та практичні заняття з

використанням методів активного навчання. Головна спрямованість цих занять – особистісно-зорієнтована, що передбачає існування можливості для кожного студента вкладати в свою діяльність особистісний смисл та формувати власну позицію. Це дозволить створити умови для успішної самореалізації майбутніх вчителів іноземної мови в їхній подальшій діяльності. Навчальна дисципліна «Саморегуляція як основа успішної професійної діяльності вчителя іноземних мов» передбачає інтеграцію знань про іншомовну культуру, творчість, здібності саморозвитку й самореалізації, оволодіння комунікативними вміннями, прогресивними технологіями педагогічної взаємодії та майстерністю управління виховним процесом.

Тому розробка та впровадження «Саморегуляція як основа успішної професійної діяльності вчителя іноземних мов», що розкриває не тільки традиційну проблематику становлення і розвитку професійно-педагогічної саморегуляції, дозволить виховати майбутнього вчителя іноземної мови як творчу особистість, з нешаблонним мисленням, здатну повести за собою дітей. А це, як показує практика, відповідає реаліям сьогодення. За усієї різноманітності існуючих систем навчання основними критеріями їхнього відбору та розгляду є природододільність, особистісна орієнтація та творчий розвиток студентів. Ці позиції тісно взаємопов'язані та відповідають сучасним гуманістичним тенденціям розвитку вітчизняної освіти.

Матеріал спецкурсу систематизовано за такими модулями. Перший модуль: «Саморегуляційна компетентність як комплекс властивостей особистості майбутнього вчителя іноземної мови»; Другий модуль – «Саморегуляція як основа професійної педагогічної діяльності»; Третій модуль: «Проектування педагогічної взаємодії». Цей зміст, на нашу думку, дозволить значно розвинути суб'єктний досвід студентів. Перший модуль збагачує знання студентів про саморегуляційну компетентність, її роль, функції та структуру. Зміст другого модуля розкриває сутність та зміст понять «педагогічна діяльність», «саморегуляція педагогічної діяльності». Третій модуль допомагає майбутнім вчителям іноземної мови усвідомити місце педагогічної взаємодії в їхній професійній діяльності; сприяє побудові взаємодії з вихованцями в системі «людина – людина».

У кожному модулі конкретизована тематика, цілі, план, методи, форми, зміст заняття. Теми представлені різними варіантами лекційних та практичних занять. Вихід за рамки програми дисципліни

реалізує принцип варіативності, що дозволяє студенту та викладачу розглянути найбільш цікавий аспект проблеми, яка вивчається.

Після лекційних і практичних занять пропонуються завдання для самостійної роботи студентів (СРС). Вони спрямовані на організацію позааудиторної роботи, що привчає студента до виконання певного комплексу завдань поза існуючим безпосереднім зворотним зв'язком, коригуючих, контролюючих та оцінюючих дії викладача. Зі сторони викладачів передбачається відстрочений контроль під час спеціально відведених аудиторних годин. Завдання мають різнорівневий характер: від репродуктивного – до частково-пошукового, від частково-пошукового – до творчого рівня. Більша частина завдань викладена в двох варіантах, що відрізняються за формою, але однакові за метою, складністю й змістом. Це дозволяє створити студенту ситуацію вибору завдання СРС відповідно до його інтересів, нахилів, здібностей.

У завдання для самостійної роботи студентів нами включено такі:

- роботу з навчальними посібниками, підручниками;
- роботу з періодичними виданнями;
- завдання, спрямовані на розв'язання педагогічних ситуацій;
- завдання для самодослідження;
- завдання, спрямовані на формування загальнонавчальних умінь;
- написання та захист есе;
- творчі завдання.

Серед форм контролю переважають, зокрема, перевірка конспектів студентів, доповіді, повідомлення на семінарах.

Головною метою спецкурсу «Саморегуляція як основа успішної професійної діяльності вчителя іноземних мов» є формування самими студентами механізмів усвідомлення та фіксації своїх внутрішніх змін і прагнень до саморегуляції педагогічної діяльності.

У рамках навчального процесу, побудованого на основі вищеназваних підходів, спецкурс дозволяє студентам: розглянути основи саморегуляції педагогічної діяльності; самовизначитися в освітньому просторі цієї дисципліни, висловивши власну позицію та особистісно-актуальну для себе проблематику. Набути першого досвіду ефективної творчої педагогічної діяльності за допомогою відповідей на дискусійні питання, виконання завдань, вправ, завдань

з СРС. Познайомитися з формами і методами педагогічної роботи в режимі лекцій, практичних занять, під час яких використовуються організаційні форми та активні методи навчання. Більш усвідомлено підійти до осмислення питань і в подальшому розробляти фрагменти занять з вихованцями більш продуктивно, з урахуванням досвіду.

У першому модулі розкриваються теоретико-методологічні засади професійно-педагогічної культури педагогів і особливості саморегуляційної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови, вони отримують знання про зарубіжний досвід формування саморегуляційної компетентності майбутніх вчителів іноземної мови; розглядають структуру саморегуляції з позицій компетентнісного підходу. Другий модуль спрямований на оволодіння студентами знань про саморегуляцію та педагогічну діяльність, її принципи, специфіку. Третій модуль передбачає розуміння студентами сутності педагогічного спілкування та прийомів його оптимізації, стилів спілкування, методів, прийомів, засобів педагогічного впливу, взаємодії. Він забезпечує розвиток комунікативних здібностей соціального педагога, розкриває прийоми створення сприятливого психологічного клімату в колективі. Його зміст спрямовано на оволодіння знаннями про конфлікт, прийоми його попередження та розв'язання, шляхи ліквідації наслідків конфлікту. Студенти вчать проєктувати педагогічну взаємодію, використовуючи прийоми непрямого впливу педагога.

На заняттях спецкурсу використовуються такі форми навчання, як: лекційно-семінарські заняття, заняття-бесіди, диспути, інтенсивні занурення, індивідуальні консультації, методи театралізації, ігрового моделювання. Часто використовуються тестові завдання, опитування, анкетування. Студенти вчать методам діагностики, самодіагностики, обробки зібраних фактичних даних. В особистіснопсихологічному плані вдосконалюють спілкування, регулюють настрій, коригують самооцінку і т.д. Все це активізує у студентів інтерес до занять, пробуджує пізнавальну активність, індивідуалізує професійний розвиток.

Теоретичні заняття проводяться найчастіше у вигляді лекцій-бесід, лекцій-діалогів із застосуванням методу проблемного аналізу фактичного матеріалу. Семінарські заняття присвячені обговоренню актуальних питань, виявлених в ході самостійно проведених мікродосліджень. Програма спецкурсу передбачає використання інших видів творчої навчальної роботи: проведення занять-вікторин, індивідуальних консультацій, ігротехнічних прийомів організації

навчального процесу. Підсумковими узагальнюючими заняттями зі спецкурсу є колоквиуми або науково-практичні конференції. Вивчення курсу завершується написанням студентами творчої методичної розробки з досліджуваних проблем. Ця сторона навчального досвіду стає вихідною точкою для наступного розвитку методичної майстерності майбутніх соціальних педагогів в організації роботи з вихованцями.

Аналіз підсумків дослідно-експериментальної роботи зі студентами показав, що ефективність забезпечується, насамперед, різноманітністю форм і методів організації навчально-виховного процесу, його орієнтацією як на професійні, так і на особистісно значущі інтереси студентів. Так, особливим розвивальним потенціалом володіють, на наш погляд, заняття з ігрового моделювання. Під час моделювання у студентів формується проєктувальне мислення, освоюються основи системно-цільового аналізу.

Театралізація. Цей метод передбачає аналіз різних проблемно-побутових ситуацій. Тут студенти вчаться рольовому способу аналізу процесуальності у розвитку відносин, опановують техніку ретроспективного аналізу проблемної ситуації і т.д.

Диспути. Ця форма систематично застосовується протягом всього курсу, причому з поступовим ускладненням спектру обговорюваних питань. У плані діагностично-професійного розвитку студентів ця форма найбільш показова. Саме активна участь в обговореннях різноманітних проблемних ситуацій забезпечує динаміку їхнього професійного росту.

Індивідуальні консультації. Цей вид роботи зі студентами досить часто буває продиктований етичними міркуваннями. Так, у студентів у ході навчання виникають питання, пошук відповідей на які вимагає саме індивідуально-диференційованого підходу. Разом з тим індивідуальні консультації використовуються в ряді випадків для виконання конкретних навчально-дослідницьких завдань: складання діагностичних анкет, проведення констатувальних досліджень і т.д. Це сприяє створенню інформаційно-інтелектуальної насиченості змісту спецкурсу «Саморегуляційна компетентність як комплекс властивостей особистості майбутнього вчителя іноземної мови». Розвиток особистості студента передбачає і його власну активність у досягненні мети, самостійність її вибору. Тому педагогічна взаємодія, якої ми досягли завдяки вивченню спецкурсу, сприяла взаємному й

плідному розвитку особистості викладача і студентів через спілкування та партнерство у спільній діяльності.

Дослідження показало, що майбутні вчителі іноземної мови ефективно оволодівають способами особистісного самовдосконалення в процесі організації різних форм освітньої діяльності у межах спеціально організованого курсу. У подальшому роботу слід спрямувати на організацію позааудиторної роботи з метою формування у студентів почуття приналежності до духовної освітньої спільноти вищого навчального закладу; формування почуття відповідальності за створення комплексу презентації особистісних цінностей і зразків педагогічної діяльності; максимального використання поза навчального часу з метою реалізації студентами духовних потреб; культивування атмосфери «наставництва», супроводу і підтримки студентів у прагненні до удосконалення змісту професійної підготовки при високому рівні вимогливості і компетентності викладачів.

ЛІТЕРАТУРА

- Гриньова, М. В. (2012). *Саморегуляція*. Полтава: АСМІ (Hrynyova, M. V. (2012). *Self-regulation*. Poltava: ASMI).
- Гуменюк, Г. В. (2016). Саморозвиток як ціннісно-сміслова детермінанта професійного становлення людини. *Актуальні проблеми психології, Том X, 28*, 110-120 (Humenyuk, G. V. (2016). Self-development as a valuable and meaningful determinant of a person's professional development. *Actual problems of psychology, Volume X, 28*, 110-120).
- Литовченко, Н. Ф. (2002). *Професійно орієнтований тренінг самопізнання та саморегуляції. Навчально-методичні матеріали для тренінгових занять студентів педагогічних вузів*. Ніжин: НДПУ (Lytovchenko, N. F. (2002). Professionally oriented self-knowledge and self-regulation training. Educational and methodological materials for training classes of students of pedagogical universities. Nizhin: NDPU).
- Поліщук, Л. П. (2009). Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців у педагогічних закладах України. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 48*, 112-115 (Polishchuk, L. P. (2009). Peculiarities of professional training of future specialists in pedagogical institutions of Ukraine. *Bulletin of Zhytomyr Ivan Franko State University, 48*, 112-115).
- Северіна, Т. М. (2008). Формування готовності майбутніх педагогів до особистісного та професійного самовдосконалення. *Педагогічний дискурс, 3*, 175-178. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/peddysk_2008_3_40 (Severina, T. M. (2008). Formation of readiness of future teachers for personal and professional self-improvement. *Pedagogical discourse, 3*, 175-178. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/peddysk_2008_3_40).
- Сеньовська, Н. Л. (2012). Характеристика професійної саморегуляції вчителя-словесника. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, сс. 81-85

(Senivska, N. L. (2012). Characteristics of the professional self-regulation of the teacher of vocabulary. *Pedagogical education: theory and practice*, pp. 81-85).

Топчій, Л. (2015). Сутність професійної підготовки майбутніх учителів-філологів у педагогіці вищої школи. *Нова педагогічна думка*, 1, 55-60 (Topchiy, L. (2015). The essence of professional training of future philology teachers in higher school pedagogy. *A new pedagogical thought*, 1, 55-60).

SUMMARY

Stryzhak Yuliya. Improving the professional training of future teachers of foreign languages based on the implementation of the special course "self-regulation as the basis of successful professional activity of a teacher of foreign languages".

The study characterized the essence of students' formation of mechanisms of awareness and fixation of their internal changes and aspirations for self-regulation of pedagogical activity based on the implementation of the special course "Self-regulation as the basis of successful professional activity of a teacher of foreign languages".

It was found that the global changes taking place in society require significant changes in the education system, revision of the principles of its organization, forms and methods of the educational process, in particular the development and implementation of modern educational training programs.

Radical changes in the education system of Ukraine do not require radically new solutions to a number of problems related to the training of teaching staff in higher educational institutions. Higher educational and pedagogical institutions must solve the practical tasks of training an emotionally stable, highly qualified specialist, capable of creativity, reflection of his activity, self-regulation, independent work, which is characterized by readiness for continuous self-improvement. It is such a teacher who will be able to ensure the optimal development of a child's foreign language competence, a student in a higher educational institution and, accordingly, will have more opportunities and prospects in the labor market.

The special course "Self-regulation as the basis of successful professional activity of a teacher of foreign languages" solves the problem of training an emotionally stable, highly qualified specialist, capable of creativity, reflection of his activity, self-regulation, independent work, who is characterized by readiness for self-improvement. It is such a teacher who will be able to ensure the optimal development of a child's foreign language competence, a student in a higher educational institution and, accordingly, will have more opportunities and prospects in the labor market.

Key words: self-regulation; special course, educational process, professional activity, training of a future specialist, skills and abilities.